

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Satisfit objectionibus Adversariorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

quenter saluatur perfecta ejus cum Patre æqualitas. Hæc ultima consequentia patet, altera verò probatur: Filius enim non potest constitui summè perfectus, nisi à forma, seu à perfectione, ipsam formaliter perficiet.

Confirmatur: Si aliqua perfectio absoluta competere Patri formaliter & intrinsicè, non verò Filio, etiam per circuminfectionem esset in Filio, Filius non esset summè perfectus formaliter, nec Patri in perfectione æqualis: Ergo iste modus habendi perfectionem relativam paternitatis, non est sufficiens, ut in Filio saluatur ratio summè perfecti, & perfectia ejus cum Patre æqualitas.

§. II.

Satisfit objectionibus Adversariorum.

Obijciunt in primis Adversarij quædam Conciliorum & Sanctorum Patrum testimonia, in quibus tres subsistentiæ divinarum personarum vocantur perfectæ. Sic enim habetur in 6. Synodo actione 4. *Credimus Divinitatem Patris, & Filij, & Spiritus Sancti esse in tribus perfectis subsistentiis.* Similia verba referuntur actione 18. in dicto Constantini Pagonati

Verum hæc ne leuiter quidem attingunt notitiam sententiam. Nam, ut initio articuli diximus, non negamus subsistentiæ & relationes divinas, eorum ut virtualiter ab essentia distinctas, dicere perfectionem: sed contendimus perfectionem illam non esse relativam, & virtualiter distinctam à perfectione essentia, sed absolutam & indistinctam à ipsa perfectione essentia, qua in illis includitur.

Obijciunt secundo celebre Damasceni testimonium libro 1. de fide cap. 11. dicentis. *In proprietatibus paternitatis, filialitatis, & processions secundum causam & causale (seu causatum) & personalem perfectionem (id est existentiæ modum) differentiam intelligimus.* Quibus verbis aperte videtur admittere differentiam in proprietatibus seu relationibus divinis, quantum ad perfectionem: & per consequens plures perfectiones relativas in personis divinis. Unde Clichtoveus ejus Commentator, in commentario ad hunc locum dicit: *ob hujusmodi differentes proprietates, personalis invenitur in Divinis perfectio.*

Respondeo Damascenum per perfectionem personalem non intelligere perfectionem relativam, seu qua conveniat relationibus & personis ex propria linea, sed ipsam perfectionem absolutam essentia, qua ut inclusa in personis divinis, & diversimodè ab illis modificata, seu ut in illis habens diversum existendi modum, personalis appellatur, & quodammodo in illis diversificatur, saltem quantum ad modum habendi. Quod autem hæc interpretatio sit legitima, patet tum ex illis verbis Damasceni: *Personalem perfectionem, id est existendi modum:* tum ex ejus Commentatore, qui post verba relata, statim subdit: *Nam principalior est existendi modus Patris, quæ à nullo est, quam cæterorum duorum, qui ab eo sumunt originem; & principalior item modus subsistentiæ Filij, & ratione ordinis perfectior, quam Spiritus Sancti ab eo procedentis &c.* Quibus verbis aperte declarat, per perfectionem personalem, quam ex Damasceno in divinis personis admittit, se nihil aliud intelligere, quam ipsam perfectionem absolutam, divinæ naturæ; quæ quæ est in Patre à se, & à nullo habita, ac tantquam fontali principio Divinitatis, Pater dicit aliquam primatum, saltem originis, qui non con-

venit Filio; & ratione ejus à S. S. Patribus major illo appellatur, juxta illud Jo. 14. *Pater major me est.*

Obijcies tertio: *Mysterium Trinitatis dicit summam & infinitam perfectionem in Deo:* Sed illud relationes divinas, quibus personæ constituuntur, includit: Ergo divinæ relationes dicunt summam & infinitam perfectionem in Deo. Minor constat, Major probatur. Naturam divinam esse tribus suppositis communicatam, est maxima perfectio; & propterea essentia creata, ratione suæ finitatis & imperfectionis, unitantum potest supposito communicari: Sed mysterium Trinitatis consistit in hoc quod natura divina tribus suppositis communicetur: Ergo illud dicit summam & infinitam perfectionem in Deo.

Unde Cyrillus lib. 2. Theauri cap. 1. *Non potest esse perfecta Divinitas, nisi Filium habeat, & fructum ex se pariat.* Et D. Thomas quaest. 9. de potentia artic. 5. ad 23. *Ad perfectionem (inquit) Divinitatis pertinet ut sint plures modi existendi in Divinitate, scilicet sit ibi à quo alius, & ipse à nullo, & alio quis qui est ab alio: non enim esset omnimoda perfectio in Divinis, nisi esset processio Verbi & Amoris.* Et hic quaest. 27. art. 2 ad 3. dicit: *In ipsa perfectione divini esse continetur & Verbum intelligibiliter procedens, & principium Verbi.*

Confirmatur ex eodem Angelico Doctore, qui opusc. 1. contra errores Græcorum cap. 7. asserit Patrem sine Filio non esse perfectum, nec Patrem & Filium sine Spiritu Sancto; refertque Athanasium dicentem, Patrem sine Verbo fore mutum, & utrumque sine Spiritu Sancto non esse vivum. Et quaest. 9. de potentia art. 5. ad 24. dicit: *Non potest Patri esse plenum gaudium de seipso, nisi in Filio: sicut nec homo de seipso gaudet, per conceptionem quam de seipso habet.* Cui consonat illud Zenonis Veronenfis: *Latatur Pater in alio se, quem genuit ex se.*

Ad objectionem respondeo, distinguendo Majorem: *Mysterium trinitatis dicit summam perfectionem, se tenentem ex parte naturæ divinæ, quæ tribus personis communicatur, concedo Majorem: provenientem à relationibus divinis, quæ sunt termini divinæ communicationis & fecunditatis, nego Majorem.* Ut enim supra ostendimus, tota perfectio quæ in mysterio Trinitatis relucet, se tenet ex parte naturæ divinæ, quæ summè & infinite perficit divinas personas, non verò ex parte relationum, quæ sunt puri respectus ad terminum & correlativum, & puri termini divinæ fecunditatis & naturæ, qui nullam addunt perfectionem, sed tantum dant illi subsistere incommunicabiliter, quod (ut infra ostendemus) nulla perfectio est: in hoc enim quod est alteri non posse communicari, nulla relucet perfectio. Unde ad probationem Majoris, eodem modo distinguo: *Majorem naturam divinam esse tribus suppositis communicatam, est maxima perfectio: se tenens ex parte rei communicatæ, concedo Majorem: se tenens ex parte relationis & modi quo communicatur, nego Majorem; & coacta Minori, distinguendum est Consequens, distinctione Majoris.*

Solutio est D. Thomæ quaest. 2. de potentia art. 5. in corp. ubi postquam dixit quod paternitas non est in Filio, propter oppositionem paternitatis & filialitatis, subdit: *Nec tamen sequitur, quod quamvis paternitatem Filius non habeat, quam Pater habet, aliquid habeat Pater, quod non habet Filius: nam ipsa relatio secundum rationem*

175

176

177

sui generis in quantum est relatio, non habet quod sit aliquid, sed solum quod sit ad aliquid: quod sit verò aliquid secundum rem, habet ex illa parte quã inest, vel ut idem secundum rem, ut in Divinis vel ut habens causam in subiecto, ut in creatis, Hæc D. Thomas. Quibus verbis aperte declarat, totam perfectionem, quæ est in divinis, oriri ab essentia, non verò à relationibus: quia relatio secundum conceptum relativum, & ut est purus respectus ad terminum, non est aliquid, sed ad aliquid; nec exprimit ordinem ad esse, ex quo ratio Perfectionis & bonitatis sumitur, sed ad correlativum, quod cum habeat rationem puri termini, nullam in eam influit perfectionem, sed solum præbet ei distinctionem & incommunicabilitatem. Ex quo infer S. Doctor, quod quamvis paternitatem Filius non habeat, quam Pater habet, non sequitur tamen quod aliquid habeat Pater quod non habeat Filius; quod falsum esset, si relationes adderent aliquam perfectionem essentia: cum enim perfectio illa esset relativa, & consequenter incommunicabilis, Pater ratione paternitatis haberet aliquam perfectionem, quæ non esset in Filio, & per consequens aliquid esset in Patre, quod non esset in Filio.

178

Ad testimonia SS. Patrum in primis dico, quod licet relationes divinæ nullam dicant perfectionem in Deo, arguunt tamen & indicant summam perfectionem in illo, infinitatem scilicet ac fecunditatem. Unde sicut ex defectu possibilitatis creaturarum infertur à posteriori, & per locum extrinsecum, destructio divinæ omnipotentia: ita pariter ex negatione relationum & processuum in Deo, rectè colligitur arguitivè & à posteriori, Deum non fore perfectum, si in illo non esset processio Verbi & Amoris, illamque infinitam perfectionem cariturum, si per impossibile paternitate & filiatione careret.

179

Secundò respondeo, hæc duo maxime inter se differre, nempe quod relationes ad perfectionem Divinitatis pertineant, & quod perfectionem divinæ naturæ superaddant: Nam ad perfectionem essentia: infinite perfectæ potest pertinere, communicare se alicui rationi formali, quæ ex vi suæ linear non afferat perfectionem, dummodo sit capax accipiendi imperfectionem illius, eam in se intimè includendo. Patet hoc in ente, ad cuius perfectionem pertinet communicari, & includi in verò, ut tali, licet verum, ut tale, secundum id quod superaddit enti, non dicat perfectionem & bonitatem distinctam virtualiter ab ente sed eandem prorsus ut communicatam & derivatam ab ente in actu, quod in ipso vero transcendentaliter includitur. Ita pariter, licet relationes divinæ non afferant perfectionem, virtualiter distinctam à perfectione essentia: verificatur tamen illud quod dicunt SS. Patres, & præsertim S. Thomas, relationes divinas, seu plures modos existendi in Divinis, ad perfectionem Divinitatis pertinere, & in ea contineri: Tum quia in natura divina radicaliter continentur, tum etiam quia perfectionem infinitam divinæ essentia: in se recipiunt & intimè claudunt.

180

Ad confirmationem respondeo, quod quando S. Thomas dixit Patrem non esse perfectum sine Filio, eique non esse perfectum gaudium de seipso, nisi in Filio; per hoc non intendit, quod Filius aliquam perfectionem Patri aut divinæ essentia: afferat; sed solum intendit docere, personas divinas esse inter se correlatas, & intimè connexas unamque non posse subsistere sine alia. Vel etiam

quia divina essentia, ratione suæ fecunditatis & infinitatis, habet quod sit communicabilis tribus personis, rectè à posteriori colligitur, illam non fore infinite perfectam, & ab illa Patrem non habiturum omnimodam perfectionem, si illa non communicaretur aliis duabus personis divinis.

Dices: Idem S. Doctor quæst sequenti articulo, probat reperiri in Deo rationem personæ, quia persona est summa perfectio: Sed hæc ratio non valeret, si personalitas in Divinis non adderet aliquam perfectionem ad essentiam: Ergo illi addit aliquam perfectionem.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem: licet enim divina personæ ratione subsistentia relative perfectionem non explicent, duplicem tamen implicent, naturæ scilicet intellectualis, quam dicunt in obliquo & de connotato, & subsistentia absolute, quam includunt & supponunt. Unde ex eo quod divina essentia continet in se omnem perfectionem, rectè infer D. Thomas reperiri in Deo rationem personæ. Nec D. Thomas dixit, personam ut sic, & prout est analogicè communis Deo & creaturis, significare formaliter perfectionem, sed significare id quod est perfectissimum in tota natura, nempe subsistens in rationali natura; quod verum est, licet perfectionem de formali non explicet: ad hoc enim sufficit, quod duplicem illam perfectionem, naturæ scilicet intellectualis quam connotat, & subsistentia absolute quam supponit, implicite includat. Sed de hoc redibit sermo dilputatione sequenti.

§. III.

Alie objectiones proponuntur et solvuntur.

Objicies quartò: Perfectum, secundum Aristotelem, est cui nihil deest in proprio genere; quam definitionem admittit D. Thomas supra quæst. 4. articulo. Ergo perfectio in integritate consistit. Sed paternitas v. g. est integra, integritate relativa, quæ ratione distinguitur ab integritate essentia: Ergo est perfecta perfectione relativa, ratione distincta à perfectione essentia.

Respondeo explicando definitionem traditam. Perfectum est cui nihil deest in proprio genere, dicente perfectionem, concedo: in quocumque genere, nego. Sic autem esse intelligendam & explicandam hanc definitionem Aristotelis, patet primò, quia à D. Thoma ibidem sic explicatur: ait enim, *perfectum esse, cui nihil deest secundum modum suæ perfectionis.* Patet secundò in decreto Dei libero, cui, prout ab actu necessario distinguitur, nihil deest in proprio genere; & tamen prout sic perfectionem non dicit, aliis aliis qua potuisset Deo deesse perfectio. Tertio patet, quia aliàs peccatum, secundum formalissimum conceptum peccati, perfectum esset; cum ei ut sic nihil deest ex his quæ ad proprium genus desiderantur: quod licet fortè ab Adversarijs admitatur, est tamen contra Aristotelem, expressè afferentem, non nisi metaphysicè vitium & peccatum dici perfectum; & contra manifestam rationem: nam aliàs verum esset absolute dicere, perfectionem aliquam subterfugere divinam causalitatem, cum peccatum, sub ratione peccati, non causetur à Deo.

Objicies quintò: perfectio formalis consistit in convenientia ad illud, cuius est perfectio: At divina personalitas, prout ab essentia distincta, convenientia est personæ constituta, cum omni constituta